

Какву воду пију становници Србије?

Становници Србије, према званичним подацима, дневно у просеку троше 250 - 300 литара воде, што се оцењује као „расипничко понашање“. Просечна потрошња воде у већини европских земаља креће се између 120 и 150 литара, док Американци дневно троше око 200 литара воде.

Према студији Снабдевање водом за пиће становништва Србије, коју је израдио Институт за заштиту здравља Србије „Др Милан Јовановић Батут“, сваки трећи водовод у земљи је ризичан због микробиолошке, сваки четврти због физичко-хемијске неисправности, док је сваки пети ризичан због деловања оба фактора.

Вода се полако „увлачи“ у флаше. Флаширане воде нису само тренд у свету, већ и део културе и бриге за здравље. Конзумирањем флаширане воде и ми желимо да се приближимо Европи, али наши грађани је пију, између осталог и зато што немају поверења у исправност воде из чесме. Да то није далеко од истине говори и податак да 17 дана у години имамо микробиолошки, а 72 дана хемијски неисправну воду са чесме.

Руководилац санитарне контроле воде Београдског водовода Радослав Бабић сматра да се флаширана вода пије све више, из два разлога. Брига за здравље, али и стандард, који омогућава грађанима да плате литар минералне воде, који је хиљаду пута скупљи од воде за пиће Београдског водовода, а достигао је трећину цене литре бензина.

Једини водовод у Србији који испуњава стандарде Светске Здравствене Организације да 95 одсто испитаних узорака задовољава микробиолошке и физичко-хемијске критеријуме јесте Београдски, тврди овај стручњак и истиче да грађани Београда могу пити воду из чесме у неограниченим количинама, без бојазни по здравље.

Препоруке стручњака су да се вода из чесме комбинује са флашираном водом, при чему флаширане воде, такође, повремено треба мењати.

Поводом 22. марта, Светског дана вода
<http://www.bbsoft.co.yu/informator/download/danivode.doc>

Речник

становник, *мн.* **становници** [stànõvniĭk, stànõvnicĭ] жител

становница [stànõvnicā] жителка

према [prema] кџм, спрямо; според

званичан, званични, званична, званично [zvāniĉan, zvāniĉnĭ, zvāniĉna, zvāniĉno] официален

дневно [dnĕvno] на ден, дневно

просек [prõsek] разрез | **у просеку** [u prõseku] средно

трошити, трошим [trõšiti, trõšĭm] изразходвам, харча; хабя, изтощавам

литар, литра [lĭtār, lĭtra] литър

литра *ж.р.* [lĭtra] литър

вода [võda] вода

оцењивати, оцењујем [ocenĭvati, ocĕnĭjuĭĕm] оцењивам; прецењивам

оценити, оценим [océniti, òcēnīm] да оцена; да прецена
расипнички, расипничка, расипничко [ràsipnīčkī, ràsipnīčkā, ràsipnīčkō]
 разточителен, прахоснически
понашање [ponášanje] поведение, држание
просечан, просечни, просечна, просечно [pròsečan, pròsečnī, pròsečna, pròsečno]
 среден, средно аритметичен; посредствен
потрошња [potròšnja] потребление, консумација, изразходване
већина [većina] мнозинство
европски, европска, европско [èvrōpskī, èvrōpskā, èvrōpskō] европейски
земља [zèmlja] земја; страна, држава
кретати се, крећем се [krétati se, krécēm se] движа се; варирам
Американец, Американца [Amerikánac, Amerikánca] американец
студија [stûdija] студия, изследване, проучвање, научен труд
снабдевање [snabdévanje] снабдяване
пиће [ríce] пиене; питие, напитка | **вода за пиће** [vòda za ríce] вода за пиене, питейна вода
становништво [stànovnīštvo] население, жители
израдити, израдим [izráditi, izrādīm] да изработя
израђивати, израђујем [izrađívati, izràđujēm] изработвам
здравље [zdrâvlje] здраве
водовод [vòdovod] водопровод
ризичан, ризична, ризично [rìzičan, rìzična, rìzično] рискован; опасен, рисков
микробиолошки, микробиолошка, микробиолошко [mìkrobiološkī, mìkrobiološkā, mìkrobiološkō] микробиологичен, микробиологически
физички, физичка, физичко [fizičkī, fizičkā, fizičkō] физичен, физически
хемијски, хемијска, хемијско [hèmījskī, hèmījskā, hèmījskō] хемичен, хемически
физичко-хемијски, физичко-хемијска, физичко-хемијско [fizičko-hèmījskī, fizičko-hèmījskā, fizičko-hèmījskō] физико-хемичен, физико-хемически
неисправност [nèisprāvnōst] нередност, нередовност, неуредица, повреда, *тук:*
 причина за влошено квалитет, замърсител
деловање [dèlovanje] действие; въздействие, влияние
оба м.р./ср.р., обе ж.р. [òba, òbe] м.р.: и двамата, и двата; ср.р.: и двете; ж.р.: и двете
фактор [fàktor] фактор
полако [pòlako] бавно; полака
увлачити се, увлачим се [uvláciti se, ùvláčīm se] вмъквам се, промъквам се
увући се, увучем се [uvúći se, uvúčēm se] да се вмъкна, да се промъкна
флаша [flàša] бутилка
флаширан, флаширана, флаширано [flašíran, flašírana, flašírano] бутилиран
брига [brīga] грижа
конзумирање [konzumíranje] консумирање
желети, желим [žèleti, žèlīm] искам, желая
приблизити се, приближим се [priblížiti se, priblížīm se] да се приближа
приближавати се, приближавам се [približávati se, približāvām se] приближавам се
грађанин, мн. грађани [grāđanin, grāđani] граѓанин
пити, пијем [pīti, pījēm] пия
између осталог [između òstālōg] меѓу другото
поверење [poverénje] доверие
чесма [čèsma] чешма
руководилац, руководиоца [rukovódilac, rukovòdioca] ръководител
санитарни, санитарна, санитарно [sanitárni, sanitárna, sanitárno] санитарен
контрола [kontróla] контрол
сметрати, сметрам [smátrati, smâtrām] смятам, считам, мисля
разлог [rázlog] причина; основание, мотив, съображение

стандард [stàndard] стандарт

омогућавати, омогућавам [omogućavati, omogućāvām] давам възможност, правя възможен, осигурявам

омогућити, омогућим [omogúćiti, omògūćīm] да дам възможност, да направя възможен, да осигуря

платити, платим [plátiti, plâtīm] да плата

плаћати, плаћам [pláčati, plâćam] плащам

минералан, минерални, минерална, минерално [mīnerālan, mīnerālnī, mīnerālna, mīnerālno] минерален

скупљи, скупља, скупље [skùpljī, skùpljā, skùpljē] по-скъп

достигни, достигнем, достигао [dòstići, dòstignēm, dòstigao] да достигна, достигнал

достизати, достигем [dòstizati, dòstižēm] достигам; стигам

трећина [trećina] третина, една трета част

бензин, бензина [bènzīn, benzína] бензин

једини, једина, једино [jèdīni, jèdīnā, jèdīnō] единствен

испуњавати, испуњавам [ispunjavati, ispunjavām] изпълнявам; запълвам, изпълвам, попълвам

испунити, испуним [ispuniti, ispunīm] да изпълня; да запълня, да попълня

светски, светска, светско [svètskī, svètskā, svètskō] световен

здравствен, здравствена, здравствено [zdràvstven, zdràvstvena, zdràvstveno] здравен, медицински; лечебен; здравословен

одсто [òdstō] процента, на сто

испитан, испитана, испитано [ispítan, ispítana, ispítano] изследван, испитан, тестван, изпробван

узорак, узорка [ùzorak, ùzōrka] мостра, проба

задовољавати, задовољавам [zadovoljavati, zadovoljavām] задоволявам, удовлетворявам

задовољити, задовољим [zadòvoljiti, zadòvoljīm] да задоволя, да удовлетвори

критеријум [krìtērijum] критерий

тврдити, тврдим [tvrditi, tvrdīm] твърдя; удостоверявам

стручњак [stručnjāk] специалист; експерт, професионалист

истицати, истичем [ìsticati, ìstičēm] изтъквам, подчертавам; поставям на видно място

истакнути, истакнем [istàknuti, istaknēm] да изтъкна, да подчертая; да поставя на видно място

неограничен, неограничена, неограничено [neogràničen, neogràničena, neogràničeno] неограничен

количина [količina] количество

бојазан, бојазни *ж.р.* [bòjāzan, bòjāzni] боязън, опасение, безпокойство, страх | **бојазан по здравље** [bòjāzan po zdrāvlje] страх (безпокойство) за здравето

препорука [prèporuka] препоръка

комбиновати, комбинујем [kòmbinovati, kòmbinujēm] комбинирам

повремено [pòvremēno] периодично, от време на време

мењати, мењам [ménjati, mēnjām] меня, сменям, променям, изменям, разменям; (*грам.*) скланям

Вежбе

1. Одговорите на следећа питања:

а)

1. Колико литара воде у просеку троше дневно становници Србије?
2. Какви су то подаци о дневној потрошњи воде од стране становника Србије?

3. Како се оцењује оваква потрошња воде?
4. У каквим границама се креће просечна потрошња воде у већини европских земаља?
5. А колико воде троше дневно Американци?
6. Какав део водовода у Србији је ризичан због микробиолошке неисправности?
7. А какав део водовода у Србији је ризичан због физичко-хемијске неисправности?
8. И какав део водовода у Србији је ризичан због деловања оба фактора?
9. Одакле добијамо наведену информацију о ризичним водоводима у Србији?
10. Ко је изradio студију Снабдевање водом за пиће становништва Србије?

b)

1. У шта се полако „увлачи“ вода?
2. Да ли су флаширане воде само тренд у свету?
3. Шта још представљају флаширане воде?
4. Чиме грађани Србије желе да се приближе Европи?
5. Зашто још грађани Србије пију флаширану воду?
6. Да ли је далеко од истине неповерење грађана Србије у исправност воде из чесме?
7. Зашто су грађани Србије у праву кад немају поверења у исправност воде из чесме?
8. Ко сматра да се флаширана вода пије све више у Србији?
9. А из којих разлога се флаширана вода пије све више у Србији?

c)

1. Шта омогућава стандард грађанима Србије?
2. Колико пута је литар минералне воде скупљи од воде за пиће Београдског водовода?
3. Шта је достигла цена литра минералне воде у Србији?
4. Који је једини водовод у Србији који испуњава стандарде Светске Здравствене Организације?
5. Шта захтевају стандарди Светске Здравствене Организације што се тиче воде за пиће?
6. Шта истиче стручњак у вези са водом из чесме?
7. Какве су препоруке стручњака у вези са водом из чесме?
8. А какве су препоруке стручњака у вези са флашираном водом?

2. Преведите на српски језик

a)

по официални данни, средно, средна консумација, повечето европејски страни, варира от... до..., здравеопазване, бутилирана вода, между другото, все повече, по причина, давам възможност, хиљада пъти по-скъп, отговарям на стандартите, удовлетворявам критериите, в неограничени количества, от време на време

b)

По официални данни жителите на Сърбия консумират дневно средно 250 - 300 литра вода. Това се оценява като прахосничество („прахосническо поведение“). Средната консумација на вода в повечето европејски страни варира от 120 до 150 литра, а американците консумират дневно околу 200 литра вода.

Институтът по здравеопазване на Сърбия разработи студията „Снабдяване с питейна вода на населението на Сърбия“. Според нея всеки трети водопровод в страната е рисков поради микробиологично замърсяване (*неизправност*), всеки четвърти – поради физикохимично, а всеки пети е рисков поради действието и на двата фактора.

c)

Водата лека полека „навлиза“ (*се вмъква*) в бутилки. Бутилираната вода не е само световна тенденция, а и част от културата и грижата за здравето. Чрез консумирането на

бутилирана вода и ние желяем да се приближим към Европа, но нашите граждани я пият и затова, че нямат доверие в чистотата (*изправността*) на водата от чешмата. Че това не е далеч от истината говорят данните, че 17 дена в годината имаме микробиологично, а 72 дена – химически замърсена (*неизправна*) вода от чешмата.

d)

Ръководителят на санитарния контрол на водата в белградския водопровод смята, че бутилираната вода се пие все повече по две причини: грижата за здравето и стандарта, който дава възможност на гражданите да платят литър минерална вода, който е хиляда пъти по-скъп от питейната вода на белградския водопровод и който достигна една трета от цената на литър бензин. Този специалист твърди, че единственият водопровод в Сърбия, който отговаря на (*изпълнява*) стандартите на Световната здравна организация: 95 процента от изследваните проби да удовлетворяват микробиологичните и физикохимичните критерии – е белградският. Следователно, белградчани могат да пият вода от чешмата в неограничени количества, без страх за здравето.

3. Допуните реченице:

a)

Становници Србије дневно у ... троше 250 - 300 литара воде.

Просечна ... воде у већини европских земаља креће се између 120 и 150 литара

Сваки трећи водовод у Србији је ... због микробиолошке неисправности.

Флаширане воде су део културе и ... за здравље.

Грађани Србије пију флаширану воду зато што немају ... у исправност воде из чесме.

Конзумирањем флаширане воде Срби желе да се ... Европи

b)

Литар минералне воде је хиљаду пута ... од воде за пиће Београдског водовода.

Једини водовод у Србији који ... стандарде Светске Здравствене Организације је Београдски.

Флаширана вода се пије све више из два ... : брига за здравље и стандард.

Београђани могу пити воду из чесме у неограниченим количинама, без ... по здравље.

Препоруке стручњака су да се вода из чесме ... са флашираном водом.

Флаширане воде ... треба мењати.

4. Испуните таблицу по узорку (0), утврдите, одговарају ли тврдње садржају текста:

0. Становници Србије, према званичним подацима, дневно у просеку троше 250 - 300 литара воде.
1. Флаширане воде су само тренд у свету.
2. Сваки трећи водовод у Србији је ризичан због физичко-хемијске неисправности.
3. Конзумирањем флаширане воде Срби желе да се приближе Европи.
4. Срби пију флаширану воду зато што имају поверења у исправност воде из чесме.
5. Американци дневно троше око 200 литара воде.
6. Студију Снабдевање водом за пиће становништва Србије израдио је руководиоца санитарне контроле воде Београдског водовода.

Тачно	Нетачно
X	

7. Животни стандард омогућава грађанима Србије да плате литар минералне воде.
8. Вода са чесме је хиљаду пута скупља од минералне воде.
9. Цена литра минералне воде достигла је трећину цене литре бензина.
10. Једини водовод у Србији је Београдски.

5. Поделите доле наведене речи и изразе у групе синонима:

Пример: становници Србије - грађани Србије...

грађани Србије, тврдити, испуњавати стандарде, минерална вода, грађани Београда, становништво Србије, заштита здравља, Београђани, вода из чесме, брига за здравље, вода за пиће, задовољавати критеријуме, становници Србије, сматрати

6. Преведите на српски језик

Некои производители на бутилирана вода в Бългaрия не продават минерална вода, а чешмяна вода (*вода от чешмата*). Консумирането на тяхната бутилирана вода често е рисковано поради микробиологично или химическо замърсяване. Тази вода е замърсена, защото санитарният контрол е твърде слаб. Поради това, препоръките на специалистите са твърде внимателно да четем етикетите на бутилираната вода. Обаче можем да купим фалшива минерална вода, без да забележим, понеже опаковката е оригинална. В тези случаи с чешмяна вода се пълнят стари бутилки от минерална вода и отвън изглеждат като истински.

Помоћни речник

производител – **произвођач**

продавам* – **продавати, продајем**

а – **већ**

тврде – **веома**

внимателен* – **пажљив, пажљива, пажљиво**

етикет* – **етикета**

обаче – **међутим**

фалшив – **лажан, лажна, лажно**

без да* – **а да не**

да забележа – **приметити, приметим**

опаковка – **паковање**

оригинален – **оригиналан**

бутилка – **флаша**

отвън* – **споља**

(* *Непознате речи*)

ГРАМАТИКА

Генитив

Генитив без предлога

1. Партитивни генитив

Партитивни генитив је генитив у коме глаголска радња само делимично обухвата име појма, нпр.:

Стандард... омогућава грађанима да плате литар *минералне воде*, који је хиљаду пута скупљи од воде за пиће..., а достигао је трећину *цене* литре *бензина*.

Једини водовод у Србији који испуњава стандарде Светске Здравствене Организације да 95 одсто *испитаних узорака* задовољава микробиолошке и физичко-хемијске критеријуме јесте Београдски.

Бројеви до четири и они који завршавају на 2, 3, 4 осим 12, 13, 14 захтевају генитив једнине, а од пет па навише генитив множине, нпр.:

300 литара воде, 17 дана [dânā]; 72 дана [dāna]

2. Аблативни генитив

Аблативни генитив је генитив у коме од имена појма нешто потиче, нешто се одваја и удаљава, нпр.:

Увек се сетим *нас* и *нашег менталитета* кад помислим на путеве.

Сан је најбољи начин да се решимо *умора*.

3. Посесивни генитив

Посесивни генитив је генитив у коме имену појма нешто припада, нпр.:

Становници *Србије*... дневно у просеку троше 250 - 300 литара воде.

Просечна потрошња *воде* у већини европских земаља креће се између 120 и 150 литара.

Припадање у српском може да се означава и посесивним придевима и заменицама, нпр.:

Предвођени Дијаном Барон, *Волкеровом мајком*, родитељи су се успротивили забрани коришћења тротинета.

где *Волкерова мајка* може да се замени *мајком Волкера*.

Посесивни генитив је најчешће коришћени генитив без предлога, нпр. само у тексту ове лекције:

становници Србије, становништво Србије, заштита здравља, деловање оба фактора, конзумирање флаширане воде, исправност воде, руководилац санитарне контроле, санитарна контрола воде, вода за пиће београдског водовода, грађани Београда, препоруке стручњака

4. Квалитативни генитив

Квалитативни генитив означава какве је особине појам уз чије име он стоји, нпр.:

Моја мама Мира је лепа жена *крупних зелених очију* и *очаравајућег осмеха*.
Мој отац је онизак мушкарац *средњих година*.
Он је увек у сивом оделу *класичног кроја*.

5. Темпорални генитив

Темпоралним генитивом се означава време када се врши или дешава оно о чему се говори у реченици, нпр.:

Прошлог новембра појавио се у школском дворишту на омаленом, блиставом тротинету.
Ове године очекује се продаја пет милиона „бритви“.
Зубар Пибоди је 1824. године иновирао пасту за зубе.
1850. године Џон Харис у састојке зубне пасте уврстио креду.
Ових дана десио се скандал.

Код темпоралног генитива не постоји никакав однос и он у ствари нема падежно значење.

Генитив с предлозима

1. Предлози *од, из, са, због и ради* са генитивом имају аблативно значење (означавају потицање, одвајање и удаљавање), нпр.:

Од овог просека одскаче Београд.
Једно скретање на путу **од Мишелука** према каменичком Институту води у свет богатих.
Грађани немају поверења у исправност воде **из чесме**.
Једанпут сам кришом повадио очеве књиге **из витрине**.
Младић је узео двочкаше **са задњег седишта** аутомобила.
Враћам се **са посла** у пола шест.
Новосађани, да ли **због зависти** или **подозривости** према власницима, насеље прозваше Долина лопова.
У Београду ми је жао дуго да спавам, можда је то **због лепог времена** или **због тога** што ми је овде све ново и интересантно.

Предлог *ради* стоји уз генитив имена које означава циљ, нпр.:

Поређења ради, истраживање ГфК Хрватска показало је да у тој земљи 71 одсто испитаника иде у велике набавке.
Процена се врши **ради опорезивања** стана.

Генитив с предлогом *са* не означава само место од кога се нешто одваја него и место уопште, нпр.:

Са леве стране стоје телевизор и клавир, а **са десне** две фотеле и кауч.

2. Предлози *иза, испред, изнад, испод* и *између* имају аблативно значење или означавају заузимање простора, нпр.:

Иза ормана сам оставио доста места за све ствари које ми тренутно не требају.
 Изашао је **иза** угла.
Испред прозора стоји писаћи сто.
 Стао сам **испред** њега.
Изнад великог трпезаријског стола за 12 особа је кристални лустер.
 Авион је летео **изнад града**.
Испод прозора је мој радни сто.
 Прошли смо **испод моста**.
 У неким становима, обично **између трпезаријског дела кухиње и дневне собе**, се могу видети растегљива врата.
 Права и обавезе **између станара** утврђују се на бази самоуправног споразума.
Између четири стуба која су држали мој тајни свет проводио сам сате.

3. Остали предлози са генитивом:

до: Аутобус путује **од центра града до нашег насеља**.
код: Суботом и недељом остајем **код куће**.
без: Годинама се тајни промет људима одвијао **без икаквих препрека**.
преко: **Преко** лета увек носим сламени шешир.
 Пут ка Цариграду није водио **преко Србије**, већ **преко Бугарске**.
поред: Ваша мала башта, **поред тога** што ће лепо изгледати, лепо и мирисати.
 Понекад пролазимо **поред лепих викендица**.
 Унутра се улази **поред чувара**.
крај: Узећу пример места Шимановци у Срему **крај Београда**.
осим: Председник Србије Борис Тадић изјавио је у Бриселу да ће Србија поштовати сваку одлуку Уједињених нација, **осим независности** Косова.
после: У годинама **после Другог светског рата** сапун је у потпуности избачен као састојак пасте.
После ручка идемо у дневну собу и гледамо телевизију.
против: Неколико таблета **против морске болести** нису му помогле.
близу: Мој отац, кад год има слободног времена, показује ми разне финте на игралишту **близу наше зграде**.
ван: У Грчкој су добре дискотеке обично **ван града**, због забране пуштања гласне музике у насељеним местима.
око: **Око зграде** има велико двориште.
пре: **Пре увођења** ванредног стања Ненад Чанак је становао у обичној спратници.

Неки прилози за време, а пореклом именице у инструменталу, играју улогу предлога и захтевају генитив, нпр.:

током: **Током првомајских празника** појачан је полицијски надзор.
почетком: Више пажње зубима и деснима људи су почели да показују **почетком 19. века**.
крајем: Максималне температуре на југу Србије биће у паду **крајем дана**.

Речник

радња [rádnja] действие
делимичан, делимична, делимично [dèlimičan, dèlimična, dèlimično] частичен
обухватати, обухватам [obùhvatati, obùhvatām] обхващам
обухватити, обухватим [obùhvatiti, obùhvatīm] да обхвана
појам, појма [rójam, rójma] понятие

захтевати, захтевам [zahtévati, zàhtèvām] искам, изисквам
навише [nàvišē] нагоре
потичати, потичем [pòticati, pòtičēm] произлизам, произхождам
потећи, потечем [potèci, potèčēm] да произлиза
одвајати, овајам [odvájati, òdvājām] отделям
одвојити, одвојим [odvòjiti, òdvojīm] да отделя
удаљавати, удаљавам [udaljavati, udàljāvām] отдалечавам; отстранявам
удаљити, удаљим [událjiti, ùdālīm] да отдалеча; да отстраня
припадати, припадам [pripadati, pripadām] принадлежа, числя се, спадам към
решити се, решим се [réšiti se, rêšīm se] да се ослободя, да се отърва, да се спася
особина [òsobina] особеност
циљ [cīlj] цел
заузимати, заузимаам [zaùzimati, zaùzimām] заемам
заузимање [zaùzimanje] заемане
простор [próstor] пространство, място; помещение
авион, авиона [aviòn, avióna] самолет
изјавити, изјавим [izjaviti, òzjavīm] да заявя, да декларирам
изјављивати, изјављује [izjavljivati, izjavljujēm] заявјавам, декларирам
Брисел [brisel] Бруксел
поштовати, поштујем [pòštovati, pòštujēm] почитам, уважавам; зачитам, признавам,
 спазвам
одлука [òdluka] решение
ујединити, ујединим [ujedíniti, ujèdīnīm] да обединя
уједињавати, уједињавам [ujedinjavati, ujedinjāvām] обединявам
уједињен, уједињена, уједињено [ujèdīnjen, ujèdīnjena, ujèdīnjeno] обединен |
Уједињене нације [ujèdīnjene nâcije] Обединените нации
независност [nezávisnòst] независимост
гласан, гласна, гласно [glàsan, glàsna, glàsno] силен (висок) (*за звук*), шумен
пустити, пустим [pùstiti, pùstīm] да пусна
пуштати, пуштам [púštati, púštām] пускам
пуштање [púštānje] пускане
насељен, насељена, насељено [nàseljen, nàseljena, nàseljeno] населен
порекло [poréklo] производ
пад [râd] спадане | **у паду сам** [u râdu sam] спадам
током [tòkom] по време на, в течение на, през

Превод текста из вежбе бр. 6 са бугарског на српски језик:

Неки произвођачи флаширане воде у Бугарској не продају минералну воду већ воду са чесме. Конзумирање њихове флаширане воде често је ризично због микробиолошке или хемијске неисправности. Ова вода је неисправна јер је санитарна контрола веома слаба. Због тога, препоруке стручњака су да веома пажљиво читамо етикете флаширане минералне воде. Међутим, можемо да купимо лажну минералну воду а да не приметимо, јер је паковање оригинално. У овим случајевима водом из чесме се пуне старе флаше од минералне воде и споља оне изгледају као праве.